

KÜLÖNFÉLÉK.

Lelkészi kinevezések. A főtiszt. püspök úr *Balázs András* sinfalvi lelkészt a hívek egyhangu választása után Székelyderezsbe; helyébe pedig szintén a hívek egyhangu kérése alapján *Árkosi Tamás* fogarasi lelkészt, *Kozma Zoltán* polgárdi lelkészt pedig Székelyszentmiklóstra és *Bartók Géza* várfalvi lelkészt Polgárdiba nevezte ki. *Dr. Pázsint Mihály* alsószentmihályi és *Gálfi András* túri lelkészeket kölcsönösen áthelyezte. Mindeniknek az új munkamezőn sok sikert kívánunk. Itt említjük meg, hogy *Sándor Géza* siménfa'vi lelkészt az E. K. Tanács június végétől kezdve, a saját kérésére nyugalmazta.

Elhunytak: *Dr. Eged Balázs* orvos Székelyudvarhelyen 54 éves korában. Tagja volt az unitárius egyházi főtanácsnak, de e mellett a székelyudvarhelyi egyházközség lelkes és buzgó gondnokát vesztette el benne. — *Székely Mózes* földbirtokos, unitárius egyházi tanácsos Felsőrákoson, 61 éves korában május 23-án.

A magyar ág. hitv. ev. püspökség. Amint az már ismeretes, a Románia területén levő magyar és más nemzetiségű ág. hitv. e. angelikusok, elszakadva a szász egyháztól, önálló egyházkerületé alakultak. Az új püspökség székhelyéül Kolozsvárt jelölték meg. Amidőn javában folytak az egyházközségi szavazások, amelyek állítólag *Kirchknopf Gusztáv* kolozsvári lelkész felé hajlottak, akkor az a hihetetlenül hangzó dolog történt volna, hogy a kuluszminiszter lefitymálta a szavazást és a püspökséget felajánlotta *Szórádi Lajo*, brassói esperesnek Bukarest székhellyel. Azonban az ujonnan alakult egyház vezetőségének erélyes föllépésére ez az ügy is a helyes mederbe terelődött vissza.

A Királyhágó túli ref. egyházkerület. Amint olvasóink emlékezhetnek, a Magyarországtól elszakadt kalvinisták új egyházkerületé alakultak s püspöküknek *Sulyok István* nagyvárad esperest választották. Most azt a különös hírt kapjuk, hogy a kultuskormány ezt az alakulást szabálytalannak minősítette, a püspök-választást megsemmisítette s a hívek lelki gondozására *Szabolcska Mihály* temesvári lelkészt nevezte ki. Az egyházi autonómiának ezen szabályos megsértése ellen tiltakozik a ref. egyház, annál inkább, mert *Szabolcska* sem hajlandó ilyen áron a megbízatást vállalni.

Lelekészköri közgyűlés. A július végére tervezett zsinatot megelőzőleg július 29-én d. e. 9 órai kezdettel az unitárius lelekészörnek Kolozsvárt a szokott helyen közgyűlése lesz, melyre a tagokat és érdeklődőket meghívja: Vári Albert elnök.

Az indexre vett biblia. Az „index“ a pápai hatalomnak egy fegyvere, amellyel védekezik az egyházi tanácsok megbolygatása ellen. Az inkvizíciónak egyik szelidebb hajtása. Tulajdonképpen a tiltott könyvek jegyzéke. Olyan anathéma féle, amely nem az embert, hanem a művét sújtja. Amely mű ebbe a jegyzékbe kerül,

az ki van közöslve, azt, mint fertőző ragályt, kerülni köteles minden igaz hívő katolikus. Ez a sors érte azt a leújabb bibliát, amelyet a bécsi egyetemnek egyik tudós tanára, a cistercita rendhez tartozó Schlögl Nivárd a legrégebb források és a modern keleti kutatások eredményeinek az összehasonlítása alapján fordított. Miért? Azért, mert egy és más tekintetben eltér a tridentí zsinat által egyedül hitelesnek elismert Vulgatától. Mintha az idő kerekét, a tudományok fejlődését zsinati végzésekkal és tiltó rendeletekkel megállítani lehetne!

XI. Pius. XV. Benedek háia' után nem csupán a római kath., hanem az egész keresztény világ érdeklődéssel fordult Róma felé. Ki lesz az új pápa s milyen irányban fogja vezetni az egyházat? Ez a kérdés foglalkoztatta az érdeklődőket. A kérdésre megjött a válasz mely szerint a bibornokok testülete hat eredménytelen sz. vazás után végre Ratti Achilest, a milanói biborost emelte a Szent-Péter trónjára, aki a XI. Pius nevet vette fel. Az új pápa, a kiszivárgott hírek szerint, elődje szellemében fog uralkodni. A pápaváltozással kapcsolatosan ismétellen fölmerült a kérdés, hogy vajjon az új pápa is a Vatikán foglya marad-e? De úgy látszik, hogy a szuverénítés ábrándja sokkal erősebb, mint hogy attól menekülve meg tudnák szüntetni ezt a természetellenes állapotot. Az új pápa is vállalja a IX. Pius fogadalmát s a Vatikán önkéntes száműzöttjének vallja magát. Koronázása február 12-én a szokásos ünnepek között történt.

Luther-ünnep. A wittenbergi ősi vártemplom nagyszabású ünnep színhelye volt március 5 én. 400 ik évfordulója volt annak, a napnak amelyen Luther 1522-ben elhagyta a wartburgi várat, ahova pártfogója Bölcs Figyes vitette, ahol a bibliát lefordította német nyelvre. Elhagyta a biztos menedékhelyét azért, hogy a reformációnak szertelen túlzásokba menő vadhajtásait lenyesegeesse s a túltáradó folyamat rendes medrébe visszaterelje. A ünnepélyen a világ lutheránusai képviseltették magukat. A magyarok részéről Raffay Sándor püspök és Kaas Albert báró voltak jelen.

A zsidó vallás reformátora. Luis Lévi párisi rabbi reformátori buzgalommal kezdette meg a zsidó vallásnak a modern kor igényei szerint való átalakítását. A főlöleges hagyományokat, melyek kelet légkörében születtek s amelyek a nyugati légkörben élő hívőket inkább eltávolítják Istentől, mint hozzá emelik, eltör-lendőnek tartja. Ilyen hagyományok: szombat megünneplése, amely tisztán társad lmi rendszabály volt. A kalapnak a fejen tartása az istentisztelet alatt, amelyet az éghajlali viszonyok szültek keleten; a különböző ételektől való tartózkodás, aminek csak akkor volt értelme, amikor a zsidók önálló államot alkottak; és a nőknek a templomból való kizárása. Mindezeket fölülemelkedve a próféták szabad szellemében tanítja híveit, akik naponkint szaporodnak s akik a régi hagyományok helyett a lelkiismeretet állítják irányadóul. Az új reformátor Bergson tanítványa volt s belőle merítette azt az inspirációt, amely őt arra indította, hogy a régi zsidó vallást, a Thora korlátjai közül kiemelve, az új idők szellemében átalakítsa. Természetes, hogy ez a munka nem kis nehézségekbe ütközik s a lelkes rabbinak sok ellensége van.

Nyilvános nyugtázás. *Az Unitárius Irodalmi Társasági alapítói tagsági díját megfizette:* dr. Szent-Iványi Gábor (500 L), rendes tagsági díjat fizettek 1922. évre: Katona Ferenc, Nagy Béla (1920—21), Andrási Ferenc, Varga Dénes tanár, Lőrinczy Dénes esperes, Németh István (5 L), Tordai Unitár. Egyházk., Patakfalvi Zsigmond, Balázs András, Osváth Gábor, Kelemen István, Raffaj Zsigmond, Vári Domokos, dr. Tóth György, dr. Sükösd Zsigmond, ifj. Máthé Lajos, Taar Géza, Lőrinczy Zoltán, Kiss Jenő, Pálffy Ákos, Ekárt Andor, Gyulay Árpád számvevő, Hadházy Sándor, Kelemen Lajos (1921—22), Bedő Ferenc, Ürmössy János, Kiss János, Tövissy Lőrinc, Szentpály Gyula, Péterfi Áron, Árkosi Béla (5 L), Ambrus Gergely (5), Sárosi József, Szentmártoni Bálint, Pap Ferenc, Geréb Zsigmond (1921—22), ifj. Lőrinczy István, László Gyula, Kovács Lajos, Fazakas Lajos.

A Keresztény Magvetőre előfizettek 1922. évre: Árkosi Unitár. Egyházk., Alsójárjai Unit. Egyházk. (60), Bölöni Unit. Egyházk. (60), Biró István, Bedő Miklós, dr. Balogh György (60), Csongvay Lajos, Erdős Mihály, dr. Fazakas Miklós, Gál József, Göncz Mihály, Haller Rezsóné, Homoródszentpéteri Unitárius Egyházk., József Lajos, Kálnoki Unitár. Egyházk., Németh Albert, Régeni Áron. Sepsiköröspataki-, Sepsiszentkirályi-, Sepsiszentgyörgyi, Székelymuzsnai Unitár. Egyházk., dr. Szent-Iványi Gábor, Székely Kelemen, Toroczkói Unitár. Egyházk., Végh Benjámín, Weress Ferenc.

Az Unitárius Irodalmi Társaság

(Cluj—Kolozsvár, Unitárius Kollégium.)

Célja: az unitárius irodalomnak és történelemnek, s általában a tudománynak unitárius szellemben való művelése, az unitárius hívek közművelődésének előmozdítása.

Tagjai: tiszteleti, levelező, alapító és rendes tagok. A tiszteleti és levelező tagokat a Társaság választja.

Alapító tag lehet, ki egyszersmindenkorra 500 leu tagsági díjat befizet.

Rendes tag lehet, ki évente 25 leu tagsági díjat befizet.

A belépést legcélszerűbb postai levelezőlapon vagy az unitárius lelkészek útján jelenteni az elnökségnek.

Eszközei: A Társaság vándorgyűléseket tart; kiadja a *Keresztény Magvető* c. 2 havi folyóiratot; eredeti és fordított tudományos műveket bocsát közre; segítyez az unitárius közművelődést előmozdító minden tudományos, szépirodalmi és művészi törekvést.

Címe: Unitárius Irodalmi Társaság, Cluj—Kolozsvár, Unitárius Kollégium.

Dr. Ferenczy Géza,
egyházi főgondnok,
igazgató.

Ferencz József,
unitárius püspök,
elnök.

Dr. Költő Gábor,
kir. táblabíró,
alelnök.

Dr. Boros György,
egyházi főjegyző,
alelnök.

Vári Albert,
az unitár. lelkészkör elnöke,
alelnök.

Dr. Borbély István,
főgimn. tanár,
főtktár.

Gálffy Zsigmond,
főgimn. tanár,
pénztáros.

Dr. Kiss Elek,
teol. akad. tanár,
tktár-jegyző.

Kovács Kálmán,
egyházi tktár,
ellenőr.